

УДК 342.8(094.4)(477)

Михайло Степанович ІЛЬНИЦЬКИЙ,

кандидат юридичних наук,

голова Всеукраїнської громадської організації «Громада і Закон»

ПРОЕКТ ВИБОРЧОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ПРИЙНЯТИЙ У ПЕРШОМУ ЧИТАННІ

Верховна Рада України проголосувала у першому читанні за проект Виборчого кодексу, який передбачає вибори за відкритими списками.

Проектом виборчого кодексу пропонується застосувати виборчу систему, яка дозволяє персоніфікувати голосування («відкриті» списки кандидатів), з запровадженням регіональних виборчих округів. Напередодні проект отримав схвальний висновок Венеціанської комісії.

Проект кодексу поєднав 5 виборчих законодавств: закони про вибори Президента, вибори народних депутатів, про місцеві вибори, про центральну виборчу комісію та про державний реєстр виборців.

Виборча система базується на регіональних відкритих списках. Передбачається, що під час виборів Україна буде поділена на 27 виборчих регіонів. Лідер партії не може вплинути на місце у виборчому списку, тільки виборці, все буде залежати від рейтингу кандидата. Вибори до обласних рад до міст обласних центрів також передбачають систему відкритих списків, схожу до парламентських. Тобто, територія ділиться на великі округи, партія висуває кандидатів і виборець сам їх рейтингує.

За новим законодавством пропонується обов'язкове навчання кандидатів, які будуть працювати у виборчих комісіях, та їхня сертифікація. Крім того, планується зменшити кількість політичної агітації на телебаченні. Головне, що є в новому виборчому законодавстві, на випадок його прийняття в другому читанні, – відкриті виборчі списки, відсутність можливості купування місця у виборчому списку чи місця в парламенті через голосування за закритими списками. Це те, чого вимагали люди на Майдані, що обіцяв Президент у своїй передвиборній програмі, те що є умовою коаліційної угоди, яку підписали більше 300 депутатів.

За проектом виборчого законодавства, депутатами стають найбільш рейтингові кандидати від партій, що подолали прохідний поріг. Результати виборів будуть встановлюватися центральною виборчою комісією у 4 кроки, в тому числі за рейтингом кандидата в регіоні, партії та на загальноукраїнському рівні. Купити номер у виборчому партійному списку буде вже неможливо.

Проектом передбачається створення єдиної уніфікованої правової основи для підготовки і проведення виборів в Україні відповідно до Конституції України та рекомендацій міжнародних організацій. Проект Виборчого кодексу України складається з трьох книг «Загальна частина», «Загальнонаціональні вибори» та «Місцеві вибори». У Книзі Першій запропоновано визначити загальні засади проведення виборів, повноваження та форми діяльності виборчих комісій, порядок ведення Державного реєстру виборців, а також врегулювати питання підготовки і проведення голосування, підрахунку голосів виборців, оскарження порушень виборчого законодавства тощо. До Книги Другої віднесено питання організації і порядку проведення загальнонаціональних виборів, зокрема, виборів Президента України та вибори народних депутатів України.

До Книги Третьої «Місцеві вибори» віднесені вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, вибори депутатів сільських, селищних, міських (малих міст), Районних у містах, районних рад; вибори сільських, селищних, міських голів, старост; вибори депутатів міських (великих) міст, обласних рад.

Прийняття Виборчого кодексу в цілому забезпечить уніфіковане законодавче регулювання підготовки і проведення виборів в Україні, що сприятиме більш повній реалізації виборчих прав громадян, стабільності виборчого законодавства, дотриманню основних засад демократичних виборів, утвердженню демократичного режиму в Україні.

Список бібліографічних посилань

1. Виборчий кодекс України : проект закону України від 02.10.2015 № 3112-1 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=56671&pf35401=359122> (дата звернення: 09.11.2017).

2. Виборчий кодекс України прийнято в першому читанні // Uteka : електронне видання. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/lzbiratelnyj-kodeks-Ukrainy-prinyat-v-pervom-chtenii> (дата звернення: 09.11.2017).

3. Верховна Рада ухвалила в першому читанні проект про вибори // Українська правда : сайт. URL: <http://www.pravda.com.ua/news/2017/11/7/7160958/> (дата звернення: 09.11.2017).

Одержано 10.11.2017